

Julfesten 2015

Föreningen hade sin traditionella julfest förlagd till en ny plats, nämligen, Kurhotellet i Tyringe den 3/12. Först var det glöggmingel i hotellets foajé. Efter det var det samling i matsalen. Värden för dagen, Soini Andersson Tyringe hälsade alla välkomna och han berättade mycket om kurhotellets historia. Därefter intogs en mycket välsmakande julbuffé. Efter maten underhöll Arja Jantunen från Strömsnäsbruk med musik och sång, bestående av svenska och finska julmelodier. Hon ledde även den uppskattade allsången. Arja spelade även finsk tango och då gavs det tillfälle att dansa för dem som kände sig hågade. Festen fortsatte med lotteridragning på vinster som deltagarna bidragit med. Liisa Anneberg och Markku Juntunen skötte dragningarna. Soini Andersson tackade dagens underhållare och närvarande medlemmar för visat intresse, och önskade alla en God Jul och Gott Nytt År. Avslutningsvis sjöngs nationalsången på både svenska och finska. Ett 50-tal medlemmar deltog.

Antero Ijäs Nilsson

Foto: Antti Malminen

AKTUELLT

Planerade träffar och möten under 2016

Träffpunkt Finland på Senioren Hässleholm. Start 14/1, 18/2, 17/3, 14/4 och avslutning den 12/5 på **Restaurang Lövet**, Hässlegården. Anmälan till Anita Sjöholm om deltagande.

Klockan 13,00 gäller för samtliga tillfällen.

Kontakt: **Anita Sjöholm**
tel. 0451-148 38
Timo Haapanen
tel. 0451- 817 80

Sydvästan har sina träffar på Träffpunkten, Kirseberg.

Nästa träff: 23/5 kl 13.00

Kontakt: **Markku Juntunen**,
tel. 040- 43 77 27

Sydöstan har sina träffar i Församlingshemmet i Ystad på följande datum: 14/3, 11/4, 9/5, 13/6. Klockan 14.00 gäller.

Kontakt:

Börje Dahl, tel. 0411-729 69.

Göingesektionens vårträff är under planering.

Kontakt:

Alpo Persson,
tel. 0433-714 92.

Inbjudan kommer.

Kristianstadssektionens

vårträff är under planering. Kontakt: **Antero Ijäs Nilsson**,
tel. 070- 626 48 61. Inbjudan kommer. Föreningens sommarträff är under planering. Inbjudan kommer.

NY MEDLEM

Kerstin Ajakka, Höör

Välkommen till vår förening.
Vi hoppas att du ska trivas hos oss.

Ida Hardarsson och Arne Dahlström leder sången

Finlands självständighetsdag den 6/12 -15

Träffpunkt Finland på Senioren i Hässleholm fungerar som en samlingsplats för föreningens medlemmar och även för utomstående som är intresserade av Finland. Träffarna är en gång i månaden. I år samlades 17 krigsbarn och 3 finlandsvänner som högtidlighöll dagen. Gästerna hälsades välkomna på svenska och finska.

Ida Hardarsson och Arne Dahlström underhöll med vacker sång och musik. Tore Almer, Hässleholm, berättade kort om hur självständighetsdagen be-

stämdes till den 6 december. Förtäringen bestod av smörgåstårter och dryck. Efter minglet bjöds det på ytterligare musik. Efter detta serverades kaffe och tårter.

Soini Andersson tackade musikanterna och historiegivaren med vackra blommor. Sammankomsten avslutades med att finska nationalsången sjöngs, först på finska och sedan på svenska. Vi skildes åt efter en högtidlig och trevlig eftermiddag.

Anita Sjöholm

TACK!

Kerstin och Helge Franke, för er tid som medlemmar i vår förening. Vi minns med glädje de sköna musikstunder vi fått uppleva samt ert trevliga sällskap då ni deltagit på våra träffar. Vi önskar er Lycka till på Er fortsatta färd.

Styrelsen SFK

TERVE

medlemsblad för Sydsveriges Finska Krigsbarn.

Redaktör: **Antero Ijäs Nilsson.**

e-post: **antero.i-n@telia.com**

Skolgatan 4, 289 31 KNISLINGE

Material till **tidningen** skickas till redaktören.

Ansvarig utgivare: **Kosti Markkanen**

Tryck o layout: **Soini Andersson, BetaTryck**, Tyringe

Föreningens org.nr 802451-7701 **Plusgiro 13 44 19-1**

Adress: Veikko Bern, sekr. Klörups Backar 157-0

231 95 TRELLEBORG

PEITSA MIKOLA – 100-ÅRIG VETERAN HEDRAS

De första årtiondena efter kriget rådde i Finland officiell tystnad om krigsveteranerna. Den mäktiga och opålitliga stormaktsgrannen i öster skulle inte i onödan provoceras, dess underminerande efterkrigspropaganda spreds aktivt och skickligt av inhemska kommunister.

Ett talande exempel på denna officiella tystnad är, att det dröjde hela femtio år innan Mannerheimriddarna för första gången inbjöds delta i firandet av självständighetsdagen i presidentpalatset. Det var President Martti Ahtisaari, som 1994 fattade detta historiska beslut. Sedan isen väl hade brutits ökade intresset för och den officiella uppskattningen av veteranernas stora insatser snabbt.

I slutet av 2015 gav Iltalehti ut **MARSKIN RITARIT**, en 80-sidig tidningsbilaga med detaljerade uppgifter om samtliga **191 Mannerheimriddare**.

I december 2015 fanns endast en av dessa kvar i livet, den 93-årige Tuomas Gerdt, som av hälsoskäl tackade nej till festen i presidentpalatset. I intervjuer har han alltid anspråkslöst hävdats, att "där fanns också 600000 andra och alla gjorde sin plikt". En av dessa "andra", som deltog i denna fest, var den 100-årige veteranen Peitsa Mikola. Som en av de allra första i det långa ledet av över 800 festklädda gäster sågs han den 6 december med rak rygg vandra fram för att välkomnas av presidentparet Niinistö.

Vem är då denne 100-årige krigsveteran? På listan över Mannerheimriddarna finns inte Peitsa Mikolas namn. Han var

en av de tiotusentals andra frontkämpar, de flesta idag helt okända för den breda allmänheten, vilka genom personliga beslut och insatser bidrog till att sätta stopp för Sovjets erövring av Finland.

Mikolas stora insatser gjordes i Vinterkrigets slutskede. De fick avgörande betydelse för utgången av detta krig.

På sin 100-årsdag den 14 oktober 2015 firades han i en ceremoni i Ständerhuset i Helsingfors.

Hyllningstalet hölls av **Ossi Kettunen**, ordförande i Vinterkrigsföreningen.

Vid krigsutbrottet 1939 blev den då 25-årige fänrik Mikola placerad som eldledare för ett batteri kustartilleri på ön Rankki (Rankö) utanför Kotka.

På Kirkonmaa (Kyrkogårdsö) öster om Rankki fanns ett annat kustbatteri. Längre ut i Finska viken fanns den mindre ön Suurlakka, från vilken en tiomanna patrull hade viss ögonkontakt med den stora ön Suursaari (Hogland), belägen halvvägs mot den estniska kusten.

Från fyren på den nära Rankki liggande ön Haapasaari kunde man med kikare följa vad som hände ute på Suursaari, som tidigt erövrades av ryssarna. Mikola hade snabbt insett, att

ryssarna kunde tänkas försöka invadera det finska fastlandet från Suursaari över den tjocka isen och gjorde därför omedelbart detaljerade och omfattande ballistiska beräkningar, som skulle möjliggöra effektiv beskjutning av anfallarna.

Kustbatterierna på Rankki och Kirkonmaa och de utplacerade smärre förbanden på de framförliggande småöarna förbereddes minutiöst för denna möjlighet.

I februari 1940 sågs sovjetiska stridsvagnar börja ansamlas på isen norr om Suursaari. Den 4 mars startade anfallet. Kolonnen av stridsvagnar och infanteri var 5-6 km lång.

Då fienden kommit inom lämpligt skottavstånd öppnade både Rankkis och Kirkonmaas batterier träffsäker eld.

Ryssarna led ansemliga förluster och tvingades retirera i oordning.

Redan två dagar senare, den 6 mars, gjorde ryssarna ett nytt försök.

Även detta kunde slås tillbaka. En vecka senare, den 13 mars, upphörde Vinterkriget.

Om de ryska styrkorna hade lyckats få fotfäste på det finska fastlandet hade de kunnat skära av vägen västerut från Viborg och anfalla de finska försvararna på Karelska Näset i ryggen!

Utgången av Vinterkriget hade för Finland blivit katastrofal!

Jean Cronstedt

Detta hände under år 2015 . . .

Avlidna under 2015

Under året har följande medlemmar avlidit: Veijo Sinkkonen, Tingsryd, Matti Äikäs, Löderup, Birgitta Svedbergh, Ljungbyhed, Karl-Gustav Ohlsson, Knislinge.

Sommarträffen Helsingborg-Helsingör den 8/7 var en ny mötesplats för SFK. Gemytlig samvaro som vanligt och god mat. Antti Malminen stod som värd. 50-tal medlemmar var med och turade.

Årsmöte

Årsmötet inleddes med parentation över de bortgångna medlemmarna. Mötesförhandlingarna flöt på utan problem. Ordförande Soini Andersson, Tyringe, hade avböjt sig omval i föreningen och till ny ordförande valdes Kosti Markkanen, Norra Åsum. Avgående Soini Andersson avtackades med blommor. Efter mötet intogs lunchen på Medborgarhusets restaurang. Därefter var det samling igen för att lyssna på diktläsning på båda språken och pianomusik framförd av Pertti Pennanen, Karlshamn. 60 medlemmar deltog.

Höstmötet

i Skillinge den 24/9 samlade 55 medlemmar. Som vanligt hade Leena Strömberg och hennes medhjälpare gjort ett jättearbete för att göra tillställningen lyckad. Det serverades sillmacka, varmrökt lax och av några medlemmar bakade äppelkakor. Naturligtvis var det dragning på det populära allotteriet.

Julfesten

den 3/12 var i år förlagd till Kurhotellet i Tyringe. Soini Andersson och Antero Ijäs Nilsson var värdar för festen. Det började med glöggmingel i foajén och sedan serverades julmaten i matsalen. Arja Juntunen, Strömsnäsbruk, spelade finsk och svensk julmusik och många deltog i allsången. Ett 50-tal medlemmar var närvarande.

Sektionsträffar Göinge- och Kristianstadssektionen

hade sin vårträff i Hembygdsparken i Degeberga den 28/5. Värd för träffen var Antero Ijäs Nilsson. Lunchen intogs på Café Trolldegen. I parken finns det många sevärdheter t.ex. den gamla lanthandeln, vagnmuseet. I en separat byggnad finns Ivar Johnssonmuseet. Ivar Johnsson var en bygdens son, och många av hans verk är samlade i byggnaden.

Ett 25-tal medlemmar deltog. Sektionernas höstträff var på Café Hembygdsparken i Hässleholm den 3/9. Samling ute i parken i det fina vädret. Efter lunchen berättade Alpo Persson om Hässleholms historia. Ordförande Kosti Markkanen berättade om när han kom till Hässleholms järnvägsstation som finskt krigsbarn och hämtades av en familj från Gräntinge. Träffen avslutades med kaffe ute i parken. 38 medlemmar deltog.

Sydöstan

har sina träffar på Klostergården i Ystad. På träffarna läggs det vikt på att umgås och ha det trevligt. Gruppen har under 2015 träffats 7 gånger på följande datum: 9/3, 27/4, 25/5, 1/9, 5/10, 2/11 och 14/12. 8-10 medlemmar brukar delta.

Sydvästan

hade 3 träffar under 2015 på Mötesplatsen, Kirseberg. Den första träffen för året var den 23/2, då några berättade om sina upplevelser som finskt krigsbarn. Nästa träff var den 20/4 och den 3:dje den 19/10.

Forts. nästa sida.

Ågrenska konvalescenthemmet

Lilla Amundön

Vykort från Ågrenska konvalescenthemmet.

Göteborgsfamiljen grosshandlare Axel Ågren och hans hustru Louise köpte i början på 1900-talet Lilla Amundön för att bygga ett konvalescenthem. Huvudbyggnaden, Gula Huset och en vaktmästarbostad, Gula Villan, uppfördes och anläggningen donerades till Göteborgs Barnsjukhus. Konvalescenthemmet invigdes av biskopen 26 maj 1914. Det

var i första hand barn med TBC som fick konvalescentvård på Ågrenska och senare även barn med andra långvariga eller kroniska sjukdomar t.ex. engelska sjukan och diabetes. Samtidigt byggde Axel Ågren upp en donationsfond (nuvarande Ågrenska Stiftelsen). Avkastningen från fonden skulle gå till konvalescenthemmets verksamhet.

Barn och personal på promenad nere vid havet.

Forts. från föreg. sida.

Träffpunkt Finland

på Senioren i Hässleholm har under året träffats den 22/1, 19/2, 19/3, 16/4, 7/5 då det var våravslutning på restaurang Lövet i Hässleholm. Träffarna

på hösten var den 13/8, 17/9, 15/10, 12/11 och den 6/12 då Finlands självständighetsdag firades. Träffarna har samlat mellan 15 och 25 deltagare.

Göteborgsfamiljen grosshandlare Axel Ågren och hans hustru Louise

Under andra världskriget tog Ågrenska emot finska barn med TBC. Finska staten tackade genom att ge pengar till en liten vedeldad bastu, som byggdes 1947. Fram till 2007 var den invändigt i originalskick och användes flitigt av barn, ungdomar, föräldrar och personal. 2007 ersattes den med en större, modernare och tillgängligare bastu.

Bastun

* * * * *

Här hamnade jag!

Efter läkarundersökningen i Haparanda i juni 1942 skickades jag till detta hem, som fungerade som sjuk- och barnhem. Jag fick inte följa med mina tre syskon till Tyringe. Varken jag eller mina äldre syskon visste varför jag inte fick följa med dem. Ingen av dem hade förstått att jag var i behov av läkarvård. Efter 8 månader hittades jag av lottachefen i Tyringe, hon såg till att vi syskon återförenades igen.

Soini Andersson

Idag är det 71 år sedan jag kom till mitt fosterhem i Norge i Blekinge

Efter några månader på en barnförläggning i Eringsboda i östra Blekinge, blev jag satt i en taxi för att skickas till ett hem i västra Blekinge. Som hade anmält att de önskade ta emot ett finskt krigsbarn.

Nu så här långt efteråt, har jag förstått, att det var en stor lycka för mig att få hamna i detta kärleksfulla fosterhem och att jag blev ensam barn där.

Jag behövde inte konkurrera med några andra barn, jag kunde få all uppmärksamhet och kärlek.

Har mössan kvar fortfarande. Färgglad mössa, som säkert mina syskon haft före mig. Lite sliten lagad mössa. Fetvadd som foder och knytbanden var ersatta med ett rött bomullstyg.

Jag hade denna mössa på mig när jag anlände till Norge

Ett hjärta av renskinn finns båda sidorna av mössan. Ett resedokument omtalar att jag vägde 17 kg och jag hade blivit tilldelad numret:

V-Ku 946

Jag har inget minne av taxiresan och heller inget minne av

mötet med min fosterfamilj.

Jag fick veta senare att jag hade skickats till tre ogifta systor i Norge.

Här syns hjärtat av renskinn

På kvällen samma dag som jag anlände till fosterhemmet har jag ett minne.

Nämligen följande:

Jag sitter på soffan i köket.

Plötsligt öppnas dörren till köket, och in kommer en tant som stänger dörren. Sedan sätter hon sig på stolen som står just innanför dörren.

Hon tittar på mig så vänligt.

(Efteråt har jag fått veta att den tanten hade sitt arbete i en affär i Norge.

Hon hade avslutat sitt arbete för dagen och skyndat sig hem för att titta på krigsbarnet de hade fått sig tilldelat.)

Efter en stund reser sig tanten upp och går fram till mig där jag satt på soffan.

Hon slår sig ner bredvid mig och så tar hon upp mig i sin famn och jag får sitta i hennes knä.

Efter en stund upptäcker jag hennes vackra knappar som hon har på sin klänning.

Jag tycker omedelbart om dessa knappar och börjar att fingra på dem.

Efter mina fostertanters död (alla tre) fick jag ärva mitt fosterhem.

I en skräplåda under en trappa, i en skrubb hittade jag denna knapp som Ni ser på bild här nedan.

Jag blev så varm om hjärtat att jag fann denna enda knapp. En sådan knapp som jag satt och fingrade på 1945.

Att hitta denna knapp efter 39 år, ja, det var en sådan lycka.

Så vacker knapp i metall. Idag tycker jag den ser ut som en chokladgodis med strössel över. Då år 1945, tänkte jag nog inte på godis, hade säkert aldrig fått se eller smakat något sådant, jag tyckte nog bara att den var vacker.

Lapp om halsen hade jag, men jag har inget foto på lappen.

Den var så förfärlig att jag tog inte den med när jag flyttade från fosterhemmet "ut i livet".

Endast mössan tog jag med mig.

Mina fostertanter har sedan under årens lopp slängt lappen, de trodde säkert att jag inte på

Forts. nästa sid.

Forts. från föreg. sida

något sätt ville ha lappen kvar. 70 000 barn hade en sådan lapp om halsen när vi lämnade Finland.

Mina fostertanter tyckte det var ett viktigt år 1945, för de efterlämnade två almanackor från det året.

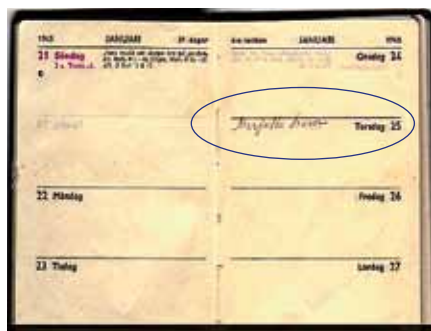
Gamla almanackor brukar oftast vara fulla med anteckningar om vädret och annat smått o gott. Nej, inte dessa två!

I de båda almanackorna finns endast antecknat att Marjatta kom, inget annat finns antecknat. Det var en stor händelse för dem.

Almanacka 1 1945

Marjatta kom. Denna blå almanacka skänkte jag till Hembygds museet i Norge, den finns i montern med krigsbarnen som kom till Norge.

Norge Hembygds museum Finska Krigsbarnsmontern.

Almanacka 2 1945

Marjatta 25 jan. Den andra almanackan har jag sparat och den finns i mitt hem nu.

Med blyerts är det antecknat den 25 januari 1945: Marjatta. Inget annat finns skrivit i almanackan bara det viktigaste nämligen Marjatta.

TACK för att jag fick bli så älskad!

Marjatta Titoff

SYDSVERIGES FINSKA KRIGSBARN

Kallelse till Årsmöte tisdagen den 15 mars 2016

kl 12.00 i Eslövs Medborgarhus

Medborgarhuset ligger på Södergatan 29 nära tåg- och busstation. Goda parkeringsmöjligheter.

Samling från 11.30, då Du har möjlighet anmäla Din närvaro, betala måltiden och träffa vänner.

Kl 12.00 Årsmöte

KL 13.00 Lunch

Ca kl 14.00 Samvaro, eventuellt underhållning

Vår Minnesbok "Krigsbarnsminnen" är nu klar och kommer att säljas under mötet.

Medlemspris 200:-

Kl 15.30 Mötet avslutas

Pris 120:- för mat och bordsdryck, kaffe ingår

Anmälan till Annikki Nilsson på

tel 046-12 02 53 eller

e-post: han@bredband.net

Vi vill ha din anmälan, som är bindande, senast den 10 mars 2016. Betalar Du din medlemsavgift innan årsmötet är Du röstberättigad vid detta.

Glöm inte namnbrickan!

VARMT VÄLKOMNA!

Styrelsen

Flyktingarna, immigranterna, evakuerade

Den första observationen av en ny sorts flyktingström fick vi i början av september i Budapest. Till järnvägsstationen hade anlant genom Turkiet, Grekland och Serbien 2000-3000 flyktingar. Största delen var prydliga, unga män i märkeskläder och talande i I-fonnes.

Unga män flydde från krig och tvångsrekrytering antingen till rikets eller rebellernas arméer. Männen var i huvudsak från Irak, Syrien och Afghanistan, där man i dessa länders extremelement förde krig mot den svaga och korruperade regeringen. Ungern godkände inte dem, utan tvingade dem att gå längs motorvägen mot den Österrikiska gränsen, ensträcka på 120 km.

Budapest togs hundra bussar ur trafik, med vilka man fraktade flyktingarna till Österrike. Ungern började bygga ett staket mot Serbiens gräns. Tidigare hade flyktingarna kommit i huvudsak över Medelhavet till Italien.

Flyktingströmmen väckte först senare Finland, när folk från Sverige kom till Torneå. I skaran fanns även familjer. De finska myndigheternas strävan blev att ta emot alla och placera dem i tillfälliga inkvarteringar. Uppskattningsvis anlände detta år cirka 30.000 flyktingar i huvudsak via Sverige.

* * *

Till Finland kom större mängder flyktingar, som följd av den Ryska revolutionen, under åren 1917-1920. De var i huvudsak finländare från Petersburg, Fjärrkarelare och Karelare från Aunus, Ingermanländare och ryssar. Efter revolutionen i mars kom över isen från Kronstad ytterligare 6500 soldater. Man

accepterade finländarna, karelarna och Ingermanländarna, men för ryssarna grundade man läger i Kannas. Gränsen stängdes och man accepterade endast finskättade. Ursprunget kontrollerades med ett enkelt språktest; om man inte kunde räkna på finska, avisades man tillbaka till Ryssland.

Ryssarna befriades så småningom från lägren och började ett normalt liv. Många hade med sig värdesaker som genom försäljning gav medel till att börja med. En del av dem fortsatte till Europa och många hade som mål Paris, där det sedan tidigare fanns ett stort ryskt samfund. För de ryssar som blev kvar i Finland började man använda emigranter som beteckning.

Många av emigranterna finlandiserade sitt namn, för att slippa tråkigheten av att bli kallad ryss.

Den slutgiltiga anpassningen skedde under kriget och därefter, när 450.000 evakuerade anlände från Karelen, Salla och Petsamo. Under de senaste kriget, när tyskarna erövrade Ingermanland, kom Finland och Tyskland överens om att skicka ingermanländare som arbetskraft till Finland. Över 50.000 ingermanländare kom med båt via Estland. Efter kriget blev man tvungen att hemförlova estländarna till Sovjetunionen enligt fredsfördraget. En del av dessa flydde till Sverige, en del gömde sig i Finland och den största delen av återvändarna sändes direkt till Sibirien.

Till Finland anlände på 1990-talet överraskande över 10.000 från Somalia. Barnen till dessa somalier har blivit vuxna och blivit hemmastadda. Ryssar och

estländare har inflyttat till Finland i tiotusental.

Dessa har anpassat sig synnerligen väl i det finska levnadssättet och arbetslivet. Motsvarande har härifrån flyttat stora grupper av flyktingar och emigranter. En stor förflyttning inträffade på 1600-talet efter freden vid Stolbova.

Sverige var en stormakt och regerade över bl.a. Karelen och Ingermanland. De som bebodde de östra områden och var ortodoxa tvingades att övergå till lutheranismen.

Från Karelen och Ingermanland flydde cirka 70.000 personer till Ryssland till Tvers guvernement. Mängden var större i jämförelse med befolkningsmängden, än de evakuerades mängd år 1944. Under Lapplandskriget 1944-45 flyttade från Finland omkring 50.000 människor till Sverige, varav största delen återvände efter kriget. Likaså blev det för de krigsbarn, som skickades till säkerhet till Sverige och Danmark, c:a 65.000. Dessutom förvisades 200.000 tyska soldater till Mörjig från Lappland år 1945.

De 30.000 som i år kommit till Finland för att söka skydd är en undantagsföreteelse, men som följd av historien inte unik. Förhoppningsvis förmår Europa-Unionen och Finlands Regering fatta beslut om att stoppa flyktingströmmen. De som fått skyddsplats torde man snabbt få effektivt med i arbetslivet och inskolning samt återbörda de sk. levnadsstandardflyktingarna snabbast möjligt till sitt ursprungsland.

KALEVI LUUKKAINEN

Ekonomiråd

Karjala Lehti Oy:s styrelseledamot

Översättning Rauni Janser